

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

Przewodniczący: SSO Sławomir Krajewski

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2014 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z wniosku Z. W.

z udziałem E. W.

o podział majątku wspólnego

na skutek zażalenia uczestniczki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 3 kwietnia 2014 roku, w sprawie II Ns 1417/12

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że ustanowić dla uczestniczki adwokata z urzędu,

II. w pozostałej części oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie oddalił wniosek uczestniczki o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie adwokata z urzędu.

Sąd podkreślił, że strona postępowania sądowego powinna liczyć się z koniecznością ponoszenia związanych z tym postępowaniem kosztów i zawczasu zabezpieczyć stosowne środki na ten cel. Postępowanie w przedmiotowej sprawie toczy się zaś już dwa lata i choćby od momentu jego wszczęcia, E. W. powinna liczyć się z koniecznością przygotowania do poniesienia jego kosztów. Dalej Sąd wskazał, że sytuacja majątkowa w jakiej znalazła się uczestniczka jest wynikiem podjętych, prywatnych decyzji życiowych. Uczestniczka utrzymuje się samodzielnie, nie zgłasza problemów z bieżącym utrzymaniem, prowadzi gospodarstwo domowe nie rezygnując z wydatków typu telewizja kablowa – które nie stanowią wprawdzie luksusu, aczkolwiek nie mieszczą się w ramach niezbędnych kosztów utrzymania siebie i rodziny.

Odnosząc się do żądania ustanowienia pełnomocnika z urzędu Sąd podał, że składane przez uczestniczkę pisma cechuje poprawność i rzeczowość. Zawarte w nich sformułowania są dla sądu jasne, a przytaczane argumenty mają charakter logicznych. Mając powyższe na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, że na obecnym etapie postępowania ustanowienie dla uczestniczki pełnomocnika z urzędu nie jest konieczne.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiodła uczestniczka i zaskarżając postanowienie w całości, wniosła o jego zmianę i zwolnienie jej od kosztów sądowych oraz przyznanie pomocy prawnej z urzędu.

Podkreśliła, że jej zarobki są niskie, z trudnością wystarczają na zakup żywności oraz pokrycie opłat za media. Dodała, że nie posiada oszczędności, które mogłaby przeznaczyć na wynagrodzenie dla adwokata, bez profesjonalnej pomocy prawnej zaś nie poradzi sobie ze sprawą. Podkreśliła, że z zaświadczenia od lekarza psychiatry wynika, iż potrzebuje ona pomocy do prowadzenia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie w zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych.

Zwolnienie całkowite od kosztów, którego domaga się uczestniczka zostało przez ustawodawcę przewidziane dla szczególnych wypadków i przeznaczone jest dla osób, które nie posiadają koniecznych na ten cel środków, nie były w stanie ich zgromadzić oraz brak podstaw do przyjęcia, że zdołają je uzyskać w najbliższej przyszłości. Zasadą w postępowaniu cywilnym jest osobiste ponoszenie przez strony kosztów procesu. Zwolnienie jest wyjątkiem od tej zasady, który może mieć miejsce jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych w swej istocie stanowi pomoc państwa dla osób, które ze względu na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny.

Sytuacja majątkowa uczestniczki istotnie nie uzasadnia konieczności zwolnienia jej od ponoszenia kosztów sądowych w tej sprawie, skoro uzyskiwane przez nią dochody to kwota 1300 zł, zaś niezbędne wydatki to suma 240 zł w skali miesiąca. Oznacza to, że żaląca nie znajduje się, w sytuacji, która uniemożliwiałaby jej poczynienie cyklicznych oszczędności w wydatkach na cel związany ze sprawą sądową bez uszczerbku koniecznego utrzymania siebie, nawet przy uwzględnieniu, że część uzyskiwanych dochodów przeznacza na zakup żywności i środków czystości.

Niezależnie od tego zaakcentować należy, że zwolnienie od kosztów sądowych odnosi się do konkretnych i aktualnych okoliczności sprawy, nie zaś do potencjalnych okoliczności, które mogą pojawić się w przyszłości. Aktualnie na żalącej nie ciąży obowiązek uiszczenia kosztów sądowych. Wydanie orzeczenia o zwolnieniu jej od kosztów sądowych w całości byłoby więc przedwczesne. Jeśli zaś na dalszym etapie postępowania wygenerowane zostaną koszty obciążające uczestniczkę na przykład związane z obowiązkiem pokrycia zaliczki na wynagrodzenie biegłego będzie ona mogła ponownie wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, o ile jej sytuacja materialna nie ulegnie zmianie. Wniosek ten będzie podlegał weryfikacji Sądu Rejonowego na zasadach ogólnych.

Zasadnie natomiast skarżąca zakwestionowała brak ustanowienia dla niej pełnomocnika z urzędu, którego udział w sprawie uznać należy za potrzebny, w rozumieniu art. 117 § 5 kpc.

W pierwszej kolejności zauważyć trzeba, że sytuacja materialna skarżącej, jakkolwiek na obecnym etapie sprawy nie stanowiąca wystarczającej podstawy do udzielenia jej dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów sądowych, niewątpliwie nie pozwala jej na ustanowienie pełnomocnika zawodowego z wyboru i poniesienia tego kosztów.

Istotnym jest również, że w porównaniu z grudniem 2013 roku, kiedy to postanowieniem z dnia 20 grudnia 2013 roku, II Cz 1659/13, Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił zażalenie uczestniczki na postanowienie z dnia 7 sierpnia 2013 roku, którym oddalono jej wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, nastąpiła zmiana okoliczności, które obecnie stanowią znaczną przeszkodę w samodzielnym działaniu uczestniczki w rozpoznawanej sprawie.

Ta, bowiem przedłożyła zaświadczenie z dnia 24 marca 2014 roku wystawione przez specjalistę lekarza psychiatrii, z którego wynika, że uczestniczka potrzebuje pomocy drugiej osoby w prowadzeniu jej spraw. Przyjąć należy, że taka pomoc dotyczy tym bardziej postępowania sądowego, w tym o podział majątku wspólnego.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 kpc, w zw. z art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc, orzeczono jak w punkcie I sentencji.

W pozostałej części zażalenie podlegało oddaleniu. Orzeczenie w tym przedmiocie, wydane na podstawie art. 385 kpc, w zw. z art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc, zawarte jest w punkcie II sentencji.

(...)

(...)

- (...)

- (...)

- (...)